

47077 Б

Б 44044

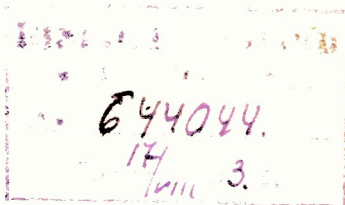
133

МИКОЛА БУЛАТОВИЧ

СКАЖУ ПО ПРАВДІ

ПОЕЗІЇ

644044

ВИДАВНИЦТВО ПИСЬМЕННИКІВ
ХАРКІВ ГАРТ 1932

2000

Д р у к а р н я
Вид - ва ЦК КП(б)У
„К О М У Н І С Т“
Харків,
Пушкінська вул , 31.

Укрголовліт 3131.
Зам. № 2016. Тир. 2200.

Редактор В. Кузьміч
Тех. керівник Г. Дубовий
В книжці $2\frac{3}{8}$ др. арк.
Формат $\frac{1}{32}$ рояльн. 72 x 108
Шрифт карино 10
Здано до складання 10/VII 1932 р.
Підписано до друку 27/VIII. 1932 р.
Др. зн. в 1 др. арк. 53.000

ГАРТОВАНІ БІЙЦІ

Не зніщить

і не вицькує

Ні шуцман

ані Пій

ТОГО,

хто з більшовицькою
відвагою в собі.

Почавши,

ВОЄН КЛАСОВИХ ЗАКІНЧИМО КІНЦІ, —

Ми

Армії Червоної гартовані бійці!

Від Хіни

до Німеччини,

з Байкалу

по Тифліс,

поля прокулемечені

КОЛГОСПАМИ ВЗЯЛИСЬ!

Де поле горде трактором,

зростаємо відціль, —

Ми

Армії Червоної гартовані бійці !

Ми з клясою
ударною
Не ждем
на працю віз.
Виводим
фабрик армію
На бій
за комунізм!
Не збить
маневром ворога
полків на манівці, —
Ми
Армії Червоної гартовані бійці.
Даремно
льорд залякує,
Погрози ноту б'є.
Від напасти всілякої
в нас
гідний засіб є:
Вб'ємо
гарматним випалом,
оголимо
клинці, —
Ми
Армії Червоної гартовані бійці!
Як пан - Європа
викине

Пропелери
в етер,
ми враз
готові виконать
накази РВР.
Команди не порушимо!
Ясна мета!
На ціль!

Ми
Армії Червоної гартовані бійці!
За домни
і за горна ми,
за кожен агрегат,
полків лади
розгорнемо,
дивізій
і бригад.
Врубаємось у ворога,
як вруби
в антрацит,—

Ми
Армії Червоної гартовані бійці!
Посилить темпи лобної
атака
тилова,
і скотиться
холодною

Пілсудська голова.
Соціяль - фашист - володарів
 обернем на мерців, —
Ми
Армії Червоної гартовані бійці!
І розваливши
 каторгу,
рознісши
 тюрем груз, —
від тундри
 до екватору
будуєм Радсюз.
Ставай,
 у кого виходи
 й мета уся
 у цім, —
до Армії Червоної
 гартованих бійців!

ОБОРОННЕ СЛОВО

„Матеріальну силу може
знищити тільки сила мате-
ріальна“.

К. Маркс

І кожного року,
коли
восени
сльота
розграсує колгоспівські гони,
тут
Республіки кривні сини
вишиковуються
у відважні
загони.
Поет
і шахтар,
інженер
і каталь —
майстрі
найпочесніших
мирних професій,

рук
загартовану працею
сталъ
випробовують
у шабель на ефесі.
Казак
з рос'янином стоїть
оплїч,
грузин з українцем —
поруч.
— Пізнавай,
в наснаженні
їхніх облич
світових завойовань
незламну опору.
— Читай,
під сміливим розчерком
брів
рішучі воління
великої кляси,—
в боях невідступні,
в негоди грім,
смаглявим вечором
й ранком
білясим.
Злютовує юних
в шерег один

зненависть вільних
до владарів гніту,
що завантажили
живість
годин
жадобою
з крові чужої
жиріти.
З серця поета,
з рук
каталя,
з мозків
ливарника
й інженера.
Всесвіт
тісний їм...
Рот
розтуля
на нас
кляса нероб —
— ненажера.
В морі криз
брехень поплавки.
І, коли
вибрешуть
привід, —
стрясеться над нами

неба
блакить
в шаленім
гарматнім
розриві.
Газом би
наші будови згноїв,
нами б
магнат
маєтки угноїв.
Та ми
опановуєм
хитрість боїв,
бо ми
не хочемо воєн.
Їм
не вперше
на нас
робить
зівінтцдэвених плянів
снуйо
Та ми
набули
тактики битв,
бо ми не хочемо
воєн.
Доволі!

Над трупом
 Китай
 поник, —
Японія
 в „мир“
 грала
 запоєм...
А ми вдосконалим
 мистецтво війни,
бо
 ми не хочемо
 воєн.
Коні баскі
 ураганом
 війнуть
Вам несподівано хитрим
 боєм,
знищимо
 вас
 і вашу війну,
останню
 і найжорстокішу
 з воєн!
Дзвени ж бадьорістю,
 травня
 день,
весняних вітрів

трениюй
в джигітовці.
Полк
за полком гальопом
іде.
Дивізія.
Сила.
Котовці.
Сотнями сонць
розблищися
згори,
вибухай
оркестром струнких
демонстрацій.
На нашім штандарті
зоря
горить
міжнародньої
батьківщини праці.

ХОДА ТРАВНЕВИХ ДЕМОНСТРАНТІВ

Вистели
 вулицю
 кроком,
гамором
 день
 підкуй.
Ми виростаєм
 щороку
В силу
 міцну
 і швидко.
Марно
 дратованим
 нервом
Цергібелі
 дражнять...
 Так.
Ротфронт
 супокій
 роздер вам.
А ми
 вас

доценту
розмертвим
У льоті
бистрих
атак.
Нас таки сила
спіє,
Міццю
наскрізь
пророста.
Всіх нечисленних
Піїв
спалимо
в горні повстань.
Буде ще день.
І претенсій
не приборкає
голос ваш :
Встануть
на Райні
й Темзі
і Перекоп
і Сиваш.
Встанемо.
Зробим
толоку
З панства

на панськім
току.
На те ж
і зростаєм
щороку
в силу міцну
і швидко.

БРИГАДИ УДАРНІ МАРШ - МАРШ

До Перекопу ніс ти
бунти на сто атак?
Сьогодні бунт умістиш
в вагранку і штрубстак.

Зневірився? —

Не застуй!

Втомився? —

Відпочинь!

Ми вперто чиним наступ,
Ми —

кляси височінь.

Нема в нас місць,

не було де б

ентузіязму і потуг,

що б'ють на лоб

тавро ганеб

тому, хто йде до недотеп,

хто до доби оглух.

Вороги ще не подубли.

Загин тобі потай

З потойбічі республік
Їх згряя наверта.

А ти,
затиснувши струмент,
споруджуй ліс димарних веж
та не цурай своїх рамен
і ніг
від бойових стремен
від карабіну теж.

До Перекопу ж ніс ти
бунти на сто атак.
А нині бунт умістиш
в вагранку і штрубстак.

РОЗГОРНУТО ФРОНТ

ударникам, покликаним до літератури

Ти перетоплюєш
 тонни
 руд
На тонни металю,
 і тут же,
В машини металъ
 конструює
 твій труд,
Оберта
 на каркаси споруджень.
Розгорнуто фронт будівництва!
 загин
Ворожому писку,
 шовковому лоску.
Але серед покладів
 сировин
Ждуть на обробку
 і поклади
 мозку.
В мартен і його,
 до ливарні!
 в прокат!

Нехай голів ешелон
іде,
Везе,
як по рейках,
по трудних роках
Негайний вантаж —
більшовицькі
ідеї.
До домни його!
в механічний цех,
На ленінські,
клясові нюти.
Лише пролетар
спроможний на це,
Чужому
вимог доби
не збагнути.
ЩОБ КЛЯСОВИЙ ВОРОГ
ПІД ЧЕРЕП НЕ ЛІЗ,
УДАРНИКУ,
МУСИШ ТИ
СТАТИ
ПОРЯДКОМ ЗМАГАННЯ
ЗА СОЦІЯЛІЗМ
ДО ПИСЬМЕННИЦЬКОГО
ВАРСТАТУ!

ГАСЛА ДО ВІДКРИТТЯ Х. Т. З.

Ударницький рух
могутній рушій
Розгорнутого
соцзмагання.

Гони ж
лжеударників
в шию
хутчій,
ударного цеху
нехай не поганять.

Машині
палива не покладем,
і стане
машина
ялово.
Хоч робітник не машина,
проте ж
потребує ремонту
й палива.
Ставмо ж питання,
що має право

на місце
серед питань не останніх,
поруч індустріялізації
про справу
робітничого
постачання.

Щоб на труднощі
недорід
не прирік,
щоб дужчим врожаєм
полям розлягтися,—
заводе Тракторний,
дай
на рік
машин
50.000,

РОСТУ

Юним зріст,
а старим завмирання,
дужим радість,
зневіреном сум.

З молодих
загартовано ранній
серед юрб гомінких
понесу.

Понесу, не спитавши броду.
Хто сказав, що для нас є брід?
Для вантажених бунтом зроду,
кому світ не змарнів,
не набрид?

Хто, себе влючувавши в поступ
під вантаж підставляє хребет
і, відчувши потужність зросту,
у спорудженім
бачить себе ...

З молодих
загартовано ранній
серед юрб гомінких понесу:
юним силу,

старим завмирання,
дужим радість, зневіреном сум.

* *
*

Мене бадьорить часу злива,
де праця, множена на рух
хвилини ритмами щасливить,
обводить сонцем виднокруг.

І от

як ранній промінь пестить
асфальт зачовганий,

коли

до фабрик брук
і брук до трестів
речитатив одстукали
ходи робітньої,
важкої,

як риштування будувать,
що движе землю перекоїть,
з Калькути,

Мекки

і Джанкою

привести до нових світань
народи загнані,

у шорах

приборкати стихій прибій.

і кожен день—
 епохи порух—
відгомін руху у юрбі.
І кожна мить рясної зливи
я бачу рук своїх плоди...
Росту на розі літ щасливий
і молодий.
1927 р.

ТУРИСТЦІ

Коли бриз на студенім Дніпрі
закружив,
завіхолив у танці,
ти розхрісталась проти вітрів,
як колись тугом'язі спартанці.

Ти розхрістала груди і—
в путь.
Хай негода,
нехай небезпека.
Тільки мужній спроможний здобуть
перепони в морозах
і спеках.

Тільки мужній,
І мужня пішла
просто себе—на соняшний виклик,
аж туди,
де марудна імла,
з уловин вишкірює ікла...

Помах весел,
і човен—як птах.
Бистрини надає водотеча.
Ех ви, чортові юні літа!
Гей, міць золота молодеча!

Та ж із вами не те, що Кічкас,—
можна стільки,
що ум не охопить,
перемірявши простір
і час
на весло,
п'ятериці
і стопи.

По Дніпрі не пливло ще таких
(блякне сила слов'ян
і варягів),
як ця юнка із станом в'юнким
спадкоємиця бунту
й звитяги.

Помах весел,
і човен,—
як птах.
Вилітає
Дніпров'ю в серпанки.

Ех ви, чортові юні літа!..
Прощава-а-й!..

В грудях стукіт
без перестанку.

1929 р.

ЛЕГЕНДА

Перший варіант вступу до поеми

Кропивою поріс біля колії шпиль,
а по колії мчать в далечінь
і звідтіль
поїзди повертають,
здіймаючи пил,
джерготять і гудуть
повз найглибшу з могил.

Із могили полиця риллю наverts, —
то кладе переліг під засіви ратай.

Зупинивсь на баскому машині—коні,—
про могилу легенду він каже мені.

— Були дні.

Протрубили погребний салют.

Заніміли...

Не вернуться.

Годі.

Що під сонцем земля,

на землі чахнув люд
у покорі законам оброті.

То династії хижі,
здираючи скальп,
простягли миротворчі обійми.
І з Балкан по Карпати,
від Райну
до Альп
загриміли мортирами війни.

Рокотали мортири,
квітли мундири,
й летіли,
як гнані негодою в ірій
в даль
стрімголов поїзди,
несучи
сірих армій отари на страту...

Паротяг ешелйони на фронт волочив,
а гонив
самодур — імператор.

Вийшов батько
і син
і онука

і муж.
Не пручалися
і не просили,
важко голови несли...
Чому?..
І кому ж?..—
несли,
бо суперечить не сила.

А слідом:
„Ой, машино,
машино залезна,
куди ж ти милого,
гей, та й завезла?..
Куди, навіжена,
невже не ддаси?“...

Виходили розпачем слід оросить,
овдовіла Україна,
Кавказ і Сибір,
по-сирітському збгавши лахміття,
а за ними й Росія,
сльозою собі
посрібливши щоки немиті.

Ну а там,
де розставили їх королі,

ніби бавлячись шахи для матчу,—
пошматоване дрантя
осель і землі
та оскалки розпечені скачуть.

Чемодани,
картеч,
фоєрверки гранат,
розковерканих тіл
фоєрверки . . .

І однаково—
жити, а чи сконать,
бо однаково—
ранки чи смерки
їх в погоню
(за чим?)
на конях і вплаз
поодинці женуть
і юрбою
нести земних багнетів крицевлених сказ,
зупиняти лобами набої . . .

Та не сила спинить . . .
Копито засіклось . . .
Устромилось, як болісна скарга,
серед скопища диму
в агонії млосьть
на драпіжні закони монарха.

Засіклось копито...
заломилась брова
над порожнім проваллям орбіти...
За чиї упруги?
За чиї то права
їх калічено,
морено,
бито?

.
Передерто мундири...
Захрясли мортири...
знову,
мов гнані негодою в ірій,
Мчать
стрімголов поїзди,
несучи
нещасливий кінець перепалки.
Паротяг попереду з натуги сичить,
а позад
ешельон катафалків.

І коли зупинила станція лет,
сплюнув парою
загнаний потяг
за піску перемерт
тільки
очі плянет

споглядали з висот,
як навпроти
стугоніла земля од салдатів блідих,
в них життя
ще смерть борюкало
та буття недобитого тьмяні сліди
присипала
могильна
навала.

„Ой, навіжена
машино залезна,
куди ж ти милого
гей, та й завезла?“

...За чиї ж то права?
За чиї упруги
наложили вони головою?!
Сизим чадом туман завис навкруги,
над печаллю завис польовою.

.
Хто поліг—
не воскрес.
Та живий не забув,
ні сукровиць,
ні царської школи,
де не ризику

всесвіт збагнеш за добу,
чи його ж
не побачиш ніколи.

Хто поліг—
не воскрес...
А живий ізбагнув,
що живець нарастає
зі скону,—
цю премудрість просту
і складну,
і жахну,
і колись невідому нікому.

Хто поліг...—
не воскрес...
А живий обернув
сказ багнету
од фронту до трону,
і тоді обернувся
трон на труну,
а палац
на майдан похорону.

1929 р.

МЕЖІ

З бригадою землевпорядника

Переліг не снагою виблискує,
переповнивши радістю степ;
і не сонця
ясною колискою
заколисане вруно росте.
То затріпала крильми метелиця,
де туман і нудьга —

без кінця...

І заплутана дума куделиться,
Як межована просторінь ця.

Я іду —

не іду —

спотикаюся

рівчаками рубцьованих піль.
Липне росяний пил до ноговиці
реп'яхи,

молочай

та кукіль.

На полях, зарубцьованих межами,
як од пошести, —

слід давнини:

скиби спрагли зі злиднями злежані,
а на них —

з бур'янів бур'яни.

І нехай цілі гейзери випарів,
і нехай —

гровиці культур, —
межі мертві,
як меч інквізитор
на полях,
як на місці тортур.

* * *

Не одному розколото щелепи,
зуби виплював з кров'ю не'дин.
Радий кожен себе опустелити
за кавалок чужої біди.
На полях, зарубцьованих межами,
перепрілих ділах давнини,
де лиш скиби зі злиднями злежані
та зростили літа бур'яни:
полині,
молочай

та метелицю,
уповання до других пришесть,
де берізкою сірою стелеться
переспівана власницька честь

я іду, спотикнись —
та не падаю,
од напруги—парує піт.
Одсікаєм, як голову гадову
узаконених меж покліт.
Попереду спина землемірова,
а позаду —
віха та ланцюг
шарудить,
ніби мовить:
— Допіру вам
не шукать в полині таланцю.
Ось рельєф перейдем,
і над числами
у напрузі поникне чоло.
Білий аркушик,
аркуш замислений
розмережиться числами стислими
знаком того,
що зріст почало.
А ні сліз,
ані чвар,
ані ропоту,
ні агоній
ні самозагуб,
тільки межі беруться пропадом,
та глитай у злобі задуб.

Білий аркуш
мережаний числами, —
місце скону межованих піль,
ми наситимо творчими мислями
і підпишем іменням:

Артіль

1929 р.

КОЛЮМБ

Ты балда, Колумб,
скажу по чести,
Что касается меня,
то я бы
лично,
Я б Америку закрыл,
слегка почистил,
А потом опять открыл
вторично.

Маяковский

Малий хлопчина
в читанці новій,
Його портрет забарвивши знечев'я, —
нелепно вивів
пензлем
дуги вій
та кучеряшок пасма бронзові,
і вийшов дід
подібен читачеві:
пацан, як є.
Чи ж не знаменний твір
Руки невправної,
що пензлем утішалась?

Який в нім зміст,
і глибина
й простір.
Яка безмежна і мінлива шир
мені в оку розхрістано постала...

1

У ті літа,
коли священний кий
в руках святих
святого кардинала
здирав з сердець і тіл
живі шматки
на славу богів,
на смерть еретиків,
на втіху череву
неситого вандала.
І феодал—володар юрб німих —
своїй оброті
підкоривши мавра,
пишаєся славою, оमितою в вині,
під звук зневажливий фанфар ясних,
під перебій придворного літавра.
Коли розбій возвівши у закон,
від злоби п'яні,
куці заправила

щодень —

новий заводи́ли кордон,
дробили землю з безлічі сторон,
дробили рабські кості

й рабську силу...

Тоді жадо́ба, підмінивши міць,
прийняла пристрасть хтиву
в пасербиці.

Підперта святістю безліких патериць,
Покірного

чолом вергала ниць,
карбуючи

для всесвіту таблиці...

То паству пас плюгавий езуїт,
В блюзнірстві хижому суворий
і старанний...

Погнав Колюмба тиск його чобіт,
і він побіг,

як бігти міг зуміть,
ламати браму
в край
обітований.

Три кораблі,
як аргонавтів три,
сухотні й трухлі,
мов анахорети,
пішли дражнити скрипами вітрів.

Під рев погрозливий запінених морів
пішли

обмацувать

потилицю плянети.

Од берегів,

од чвар

без колії

хай путь неясна

хоч крізь прірву ляже,

„у невідомі соняшні краї,—

в краї, де не свистять криваві нагаї,
де свят закон

рабові рук не в'яже“.

„Тууди,

туди—за бурі і туман.

Новим часам

і дням новим навпроти,

де ший не муляє володаря аркан

і слухає понурий океан

музику соняшних фаготів.

Туди“

2

. Чеканять хвилі час.

О скільки днів

заморено у трюмі.

Вутлішим
 нидіє зневіра ув очах.
— Поцез наш берег...
— Де ж новий причал?
Сам Христофор
 похмуриться в задумі.
Але не клякне під ударом бур
дух заперечень,
 боротьби
 і праці.
Вже не одну витримує добу,
руками дужими
 затиснувши кобур,
очима бистрими
 шугаючи у мряці.
Моряк міцний
 нездолану твердинь
терпцю і волі
 затаїв у собі —
пройти й сконать,
 але таки пройти
зловісну даль вируючих пустинь
і до земель нових
 причалити в шанобі...
У надрах бурі
 блиском громовиць
розпука множиться,

відчай
і безпорадність ...
... І зойкнув хтось,
одрікшись таємниць,
і впав од стрілу в хвилі
горілиць,
за недовір'я д'берегів принадних...
І навіть тут не зраджено девіз,
Коли життя, як цяцянка мізерна,
Смішить
дріб'язком грандіоз
до сліз,
який метає —
вгору,
вниз,
на хвилю хвилі,
ніби скелі верне.
Ба навіть тут,
де пінних вод роззяв
як муху кволу, корабля проглинув,
до рук пістоля
безрозважно взяв
Колюмб насуплений,
рішучий, як гроза,
щоб смертю
зайву напоїть хвилину.
Во ім'я можливої володарки мети,

во ім'я

власної задуми і огиди...

Два кораблі

сухотні...

та не ті... —

Розбиті стерна,

драшпані борти,

без щогли і вітрил,

як прокляті сновиди

ув океанну тишину ввійшли,

ввійшли узріть омріяні причали...

.

Не мало днів розвіялось

і мли,

аж поки люди смагли, як шашлик,

в знемозі радість

глухо прокричали:

3

— О земле — матінку, кринице

людських благ!

— О порожденнице недуг усенародніх!

— За тебе всі.

(Германець і феллах)

— За тебе брат на брата лютий враг.

— І батька син тручає у безодню...

— І сина батько...

(Не стічуть слова
в єдиний вимір чвар —
безодень чорних).

— Коли рідня за шкіру цини залива...

— Та марно й мовити...
(та то дрібні діла).

— Он королі...
(не до таких моторні).

.

То не даремно
запальний Колюмб,
що в море вилляв
поту море друге,
зухвало перейшовши крізь самум,
до крайніх меж своїх свавольних дум,—
замість свобод,
сконав рабом муругим
в країні „рідній“,
„рідний“ каземат
в задушній камері угробив
мореплавця...

.

Не повернув вітрил людський фрегат.
В літа помчав
і з рифами спіткався.

Хто б віри йняв,
 подумати хто міг,
 який би зміг чаклун наворожити
 (про це тоді ще не писали книг,
 в прийдешнє не встановлювали віх —
 жили собі,
 як можна було жити),
 Що там,
 де крином людський ум зросте—
 земні божки пожнуть плоди криваві;
 що там за слово
 щире
 і просте
 жеманно так
 садовлять у фотель:
 почот
 (et cetera!)
 у кабельній оправі.
 Культурна пастка білих серць і рук
 для мурих юрб, —
 „наsupроти маразму“.
 О, там
 воздвигнуто в прийдешнє віядук, —
 останнє слово техніки й наук, —
 ТЮРМУ...

Та ще яку! —
на пів плянети зразу...

І поряд гамір.
То не галли, ні,
штурмують дико древні мури Риму,—
одутлотілі,
в чадному вині,
в диму сигарнім,
ніби в бавовні,
царі монет і прерій несходимих
краї запроднують,
скуповують...
і знов...
і без кінця:
вино...
повії...
завірюха акцій...

Повії...
акцій злива...
і вино...

Так вчора,
нині
й завтраму дано:
в вині й штанцях повій поневіріться.
В цвіту найпершім з дерева культур
у запашнім

цвіту

цивілізації.

Упав той пах трутизною задух
на грудь недужу, на розколоту
в лабетах кутих каторжної праці.

То розчахнулось людство

та й об риф,

об риф

на дві нерівні половині.

Ще менша тліє,

більша вже горить,

лишень чекає слухної пори,

щоб розвінчать владик

і розщепить твердині.

І гримне вибух —

стоголосий бій,

у ньому жах

і мста

і гнів

і сили клекіт...

Аж тут

по-справжньому

візьметься плодом гній

землі твоєї, о, Колюмбе мій.

О мореплавцю

з бригантин далеких.

Ти дні ішов,
а ми ж їх
навиліт
чолом промуляли,
намулявши мозоль.
Тому в людські, —
не океанські хвилі,
керуєм бригантини бистрокрилі,
довірівшись на ум,
як на бусоль.
Тому й команда, —
не тупе начиння,
що капітан окреслює ним плян.
Прозривши вічність власними очима:
як рух невпинний
у суцільнім чині, —
бемарних поз,
і крику
і кривлянь,
суворих чисел інженери юні
із жорстви сірої —
дріб'язку трудних днів, —
своє прийдешнє в казанах чавунних
ми витопимо
в боротьби вогні.
І в ярім рокоті багатотонних домен

Не дитирамб
з солодких і порожніх слів.
Суцільний чин встає
запалу повен, —
як вирок смертний
пітьмі уловин
і стумі серць,
що ядуху несли,
Що і понині гугнявим прокльоном
Вергають зло в Хахландію...
У Русь...
В хащах історії осліплі хамельони, —
нащадки німечні тризуба і корони,
лакеї діл,
що звуться просто:
гнузь.
На ваш кінець з полегкістю всміхнусь, —
що каменем впаде
на тім'я лицемірам,
лукавим ледарям,
політикам пивних.
В своїй стихії —
в випарі трактира,
вони,
як інфузорій зграя сіра,
за шмат змагаючись,
жеруть себе самих.

Жручи гниють...
Але невпинний рух
гниття марудне оберта в горіння,
і той,
 хто для сьогодні струх,
не затемнить барвистий виднокруг:
горить
 і рине,
 й попіл, ніби пух,
по вітрі розвива бистриня.
То шквал вирує, —
 будівничий шквал:
людських потуг
 непереможні шторми.
Що мол йому!
 Що перепони вал! —
Ось налетів,
розкидав,
 розірвав
права прадавні, віковічні норми.

6

Стояли скелі,
в лапах кам'яних,
затамувавши порух водотечі.
Сопли вві сні розложисті лани,

на вітрі чешучи
 побляклі бур'яни
немов кошлаті
 бороди старечі.
Віки сопли, як мертві тупики,
німі враги
 метаморфозам творчим.
А нині, глянь.—
Простоявши віки,
вони
 пойнялись поступом шмалким
і вперто терплять
 нестерпучі корчі.
Країна вся,
 як мати молода,—
боліє радісно,
 відчувши плід у собі.
Тому сльота,
 що зовні наліта,
і нутряних недуг сліпа орда
чола ясного
 й крихти на коробить.

7

Уже давно досмоктано махорку...
! стигне дим хмариною вгорі.

Пробігла ніч у стоптаних опорках..
І щоб думки розпалені приборкать,
вогонь гасниці
 тихо догорів.
Ковтнула пітьма
 з читанки сторінку
і вид його
 оновлений дитям.
Тобі байдуже
 в гробовім сутінку,
під кременем чорним вічного спочинку,
під голубим хітоном
 небуття.
Ти, як дитя
 (свавільне і кметливе)
собі на диво суходіл знайшов, —
простору пристань хтивості зрадливій,
де відмінився
 утиск
 святобликий
на тиск нових —
 цивільних підошов.
То ж із Аляски
 вздовж
 по Кордільєрах,
нащадок твій
 народи запоров.

То ж твій нащадок,
за грошви химеру,
перефарбовує племена різнопері
в єдину барву, —
у багряну кров.
То ж твій нащадок!
То тобі й прокльони
заадресовано
у небуття глибінь.
Нехай летять,
верстають перегони.
Хай їх удар
об кості трухлі дзвонить
про те,
що й снитись не могло тобі. —
Що Христофор новий
справляє магістралі
із твані й крові видертих времен.
І ваші дні —
для нього не скрижали,
Йому шляхів ніщо не перетралить
і не зігне
розпростаних рамен.
Він просто йде.
Один і багатоликий,
многоголосий,
як сама земля.

І німо кориться стихія без'язика,
покійно води гнуздані шумлять.
То чисел строгих
інженери юні
із жорстви сірої —
дріб'язку трудних днів,
своє прийдешне
в казанах чавунних
готові
витопити
в боротьби вогні.
І в ярім рокоті багатотонних домен —
не дитирамб
з солодких і порожніх слів,
суцільний чин встає
запалу повен,
як вирок смертний пітьми улоговин
і стумі серць, що ядуху несли.

1929 рік.

НЕЙМОВІРНИЙ ФАКТ

пам'яти Володимира Володимировича
Маяковського

„И мне,
газетчику,
надо одно,
так чтоб
резала
пресса,
чтобы в меня,
чтобы в окно
целил
враг
из обреза“.
(В. Маяковский)

Стоял—вспоминаю.
Был этот блеск.
И это
тогда
Называлось Невоею.

В. Маяковский

Хоч до подробиці
факт понови, —
Важко
наглого
розшолопать.
Стою.

Ні бляску,
ані Неви.
Лопань,
На Лопані
лодка —
Вибите дно.
І горе
за груди
схопило цупко.
— Хто вас штовхнув
потопити
дредновт
через те,
що розбилась
любовна шлюпка?
Хто він?
Який?
Рамзін
А чи Шер?—
Тиша. —
Горлянка
не чинна для гробу.
От і дошукуйся,
хто його зжер...
порозумітися
спробуй...
Факт :

не з - за рогу,
не в шиби,
не в карк
ворога руки
ціляли
вправні.
З кишені власної,
власна рука,
для олив'яного
в серце
плювка —
витагла свій
чорнолиський бравнінг.
Як же
дозорець такий
пропустив
зловреднішого
від Рамзіна
й Шера,
ворога кляси,
що вбить його
встиг,
зашившись
йому ж
під опуклий череп?..
Неясно.
Та факт:

крематорій.
Прах.
Мовляв поет —
„инцидент исперчен“.
А нас
не сп'янить
од подібних
браг,
не спровокує
любовним смерчем.
Свідки фактів
важких,
навісних,
гартуючись
в клясових війнах,
ми робим уперто
сторінки
книг
ПО - СПРАВЖНЬОМУ
ДІЙСНО ПАРТІЙНИХ.

БАЛЯДА ПРО ПЕРЕПЛУТАНІ МАРШРУТИ

„На станції Слов'янське -
Курорт навантажили вагон
киснем і мали надіслати його
на станцію Алчевське й один
вагон з сіллю для якогось
іншого міста.

Головотеси зі станції Слоз
в'янське надіслали вагон о
киснем туди, куди треба бул
надіслати сіль, а сіль на стан-
цію Алчевське.

(„Комуніст“ № 421337).

Один залізничник, —
пенсне, як намордник,
не пика,
а копія
вредних морд, —
послав
на завод
ешельон курортний,
а вугільний —
послав на курорт.
Не знаю,

чи корисний вугіллю
пляж,
а пляжеві
вугіль.
То вже
нехай медицина досліджує.
Я ж
факт
по-своєму продовжу.

— В кубатуру порожню
сип
хоч пісок собі,—
бурчали безвугільно
печі
коксові.
Коксу нестача
Потребами скромні,
горлянки
голодні
роззявили домни.
Мартени
без палива
ялово стали:
не витопиш в них
і граму сталі.

А десь по добі,
гитарку строкату,—
докотивши
останні
залізні штуки,—
урвали восьмисотсильні прокати
і на піврусі
спинили
руки.
Вугілля не вистачило.
А далі
країну
паралізовано ніби:
заводи лишилися
без
металів,
весна без машин,
а жнива
без хліба,
і враз,
сплянувавши
проектів двісті,
банди капіталістів,
раді
з нагоди
знищити всіх комуністів
і співчутливих

радвладі, —
лісом посунули,
рушили полем...

К чорту!

Об темпи
розбий черепи
головотесівські.
Ми не дозволим
наших
кордонів переступить.
Знати повинен,
хто б він не був,
коли біля транспорту ходить,
маршрут
шкідникові:
до станції
БУПР,
вугіллю—
маршрут
на заводи.
За цим
на транспорті передовсім
належить
стежити
й перевіряти.

Сокирою

кожне недбальство
висить
над горлом
пролетаріату.

ПОРЯДКОМ ЗАКЛИКУ,
КРИТИКИ
Й ПОРАДИ
ДО ВЕСІННЬОЇ
МУЗОЛІМПІЯДИ.
Коли котьолок,
в якому
не воду,
а носите
розум на в'язах,
одержали ви
не з цейхавзу,
а зроду,
то не вдавайтесь
в образу.
Слова ці
бажанням єдиним
очисть,
єдиним бажанням
одверті
й різкі:
Бажанням
прочистить

глухоту

музичних вух
й мізків.

В'їлись

мистецтва численні прсяви,
яке
(не дошкулиш
віршем)

Заради валюти

горлянку роззявить
від площі ВУЦВК'у
ширше.

„Ой - гой — бри ги - чка зе - ге - лена
коло - го бри - гички О - го - лена“...
Мовляв —

„спожують
азіяти“.

Про око ж тямуще

вставить

оплена: —

Дню робітниці

присвятить.

Друге...

Куди. —

Не мистецтво —

канфета:

Шепчеться

в вушко
нишком.
Під нього,
коли безтурботно живете,
добре
хропється
в ліжку.
Є ще й третє.
П'яте.
Дев'яте.
Я ж не бухгалтер. —
Годі.
Мене дошкуляє,
що чотам
в поході...
Що нічого
чотам
співати.
Що шахтами
пісня облудна
блудить,
Полонивши
шахтарську гармонь,
полонивши
шахтарські
груди
і почуття

вогонь.
А в книгах
 пріють
 сучасні вірші,
од чекання
 в поросі цноти,—
коли то їх
 хороших
 і гірших
Хтось уподобить, —
 поклавши на ноти.
Наше ж мистецтво
 не ягода клюква,
для смаку
 до чаю
 паннам
 жеманним.
Музики,
 доволі „сонатних“ пелюк вам
Пускати
 з виглядом
 камерно - манним!
Доволі ялозить
 „клясичного бога“,
пісенних діл
 фахівці,
коли будувать

робітнича епоха
відчула
в піснях бойових
дефіцит.
Я пропоную,
щоб композитор
експресом
негайним,
спеціальним транзитом
котився
проз межі
часу й пори,—
зліквідувати
в цій справі
прорив.
ЩОБ ЗАМІСТЬ „КЛЯСИКИ“
І МУЗИЧНИХ ГРИМАС
ХЛЯНУЛА МУЗИКА,
ВАРТА
ПРАЦЮЮЧИХ МАС!

БАЛЯДА ПРО НАКЛАДНУ ВИТРАТУ

Принесла
на тисячу
з собою
лоску,
паху,
ще й кокетування.
— Парубійку,
пий
до перепою, —
без перечень
і причитувань.
— Я малий,
панянко,
грошовласник,
і для цього
з малоліття згруб.
Врешті
можете
ось тут
в кутку покласти

красоти
 не більше як—на руб.
Я її
 присиплю нафталіном,
Щоб не розточили
 міль і тлін...
Тільки бачите,
 барахла
 від тліну
не рятує
 навіть нафталін.

НА ЗРАЗОК БАЛЯДИ ПРО КОЛЕСО
П'ЯТЕ

У минулім —
 гімназій режим.
Зараз —
 гулі на батькові гроші.
Гладить волос мені
 і каже:
 — скажи
щось ніжне таке,
 хороше.
Не міг
 не зворушити
 ласки вплив
(серце ж, мовляли,
 не цегла)
і зворушений
 я відпалив,
під напливом
чуттів незлеглих:
— Руки
 приберіть
 з голови.

Що за мода —

верблюдові

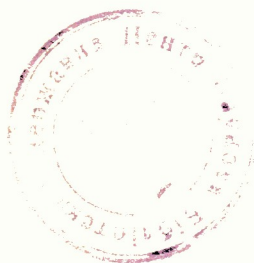
кульчик чіпляти?...

Потрібна така мені

ви,

як до воза

колесо п'яте.

З М І С Т

	Стор.
Гартовані бійці	3
Оборонне слово	7
Хо́да травневих демонстрантів	13
Бригади ударні марш - марш	16
Розгорнуто фронт	18
Гасла до відкриття Х. Т. З.	20
Росту	22
Туристці	25
Легенда	28
Межі	35
Колюмб	39
Неймовірний факт	57
Баляда про переплутані маршрути	61
Порядком заклику, критики й поради до ве- сінньої музолімпіади	66
Баляда про накладну витрату	71
На зразок баляди про колесо п'яте	73

Ціна 1 крб. 50 коп.
(Р.)

